

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Continens I. Viam Perfectionis. II. Castellum Animæ siue septem
Mansiones. III. Exclamationes, vel Meditationes animæ ad Deum suum ...

Teresa <de Jesús>

Coloniæ Agrippinæ, Anno M.DC.XXVII.

Caput IV. Concludit hanc materiam, ostendens, quid sibi videatur
Dominus, hoc impendio tantarum gratiarum in animam, spectare,
quamq[ue] necessarium sit, Mariam & Martham coniugi & iunctas
incedere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37994

S.
Theresiae

Opera

IN III
106

In interdum quoque copiosa illa gratia in causa sunt, ut seipsa magis annihilent: timent namque ne sibi eueniat, quod solet nauis memorare onuste, quae propterea ad fundum subsedit. Equidem vobis asseruero, carissimae, suam illis crucem non deesse, excepto quod haec non inquietet, nec mentis serenitatem auferat, verum, adinstat fluctus alicuius, aut tempestatum nonnullarum citò pertranseat, moxque optata redeat malacia: facit enim illa Domini, quam circumferunt praesentia, ut mox omnium obliuiscantur. quem, quotquot sunt interum natura creaturae ab ipso creatae semper benedicant & laudent. Amen.

*Cruce illa
rum breuis
est.*

CAPVT IV.

IN QVO MATERIAM HANC CONCLVDIT, OSTENDENS quid sibi videatur dominus hoc tantarum gratiarum in animam impendio spectans quamque necessarium sit, Martham & Mariam coniungi & unctam concedere. Magnam autem caput istud vilitatem complectitur.

Nolite verò existimare, carissimae, hos effectus de quibus sum locuta, semper vnos & eosdem & eodem in tenore in animabus his permanere. Ideò enim dixi, subindè eas à Domino in partibus naturalibus relinqui; tuncque videntur, omnia venenata, quae in caestelli huius tam pomerijs, quam mansionibus sunt, vniri & concurrere, ut de ipsis vindictam & ultionem sumant, pro toto illo tempore quo in illas grassari & saeuire nequiverunt. Verum, non diu durat; ad diem fortasse aut paulo amplius: atque in magna hac turbatione & tumultu (qui plerumque ab aliqua occasione ortum habet) liquet, quantum è bono illo, quod penes sese habet confortio animi lucrifaciat. Dat quippe ei Dominus magnum quoddam robur, ad in nulla omnino re ab illius obsequio pijsque propositis deflectendum imò hæc ipsa etiam crescere & maiora fieri videantur; nec optimum aliquem motum, propositum hoc infringunt. Sed, uti dixi, est illud quam rarissimum, Domino per hoc aliud non cupiente, quam ut seipsa semper meminerit, nec vnquam obliuiscatur, quò semper humiliter de seipsa sentiat, simul & intelligat, quid & quantum Materiam ipsam debeat, quamque gratia quam recipit magna sit, itaque eum celebret ac dilaudet.

*Incertū a-
uima ad
diem sibi à
Deo relin-
quitur, &
cur.*

*Nō carent ij
qui in hac
mansiono
sunt imper-
fectionibus.*

Nolite etiam putare, eò quòd istiusmodi animae tam interlata habeant desideria, tamque firmum fecerint propositum, ad ne vnquam quidem cuiuscumque etiam rei gratia, imperfectionem committendam, idcirco eas non plurimas, quin etiam peccata, admittere. Non

quidem scienter & aduertenter: nam ad hoc cauendum, talibus singulari quodam auxilio Dominus haud dubie concurrat & adiuuat. Loquor porro de venialibus; cum de mortalibus, quantum quidem ipse in-

telligunt, plane sint immunes; * non tamen securæ prorsus, vt non fortasse occultis quibusdam, quæ ipsæ ignorant, detineantur: quod iis non vulgare tormentum & crux erit. Non minus quoque eas cruciatur & tormento sunt animæ quas vident perire: nam licet magnam quadam tenus spem habeant, de illarum numero se minime futuras; cum tamen recordantur nonnullorum quos S.

Scriptura commemorat, quiq; Domino cari esse videbantur, familiariter cū Maiestate eius communicauit, non potuit non sibi timere. Itaque quæ maiore inter vos securitate habere videbit, hæc plus alijs sibi timeat: *Beatus enim vir, teste Dauide, qui timet Dominum.* Maiestatem verò eius semper rogemus, vt nos tueatur & prote-

gat, ne vllis eum peccatis offendamus. hæc namque maxima est, quam habere possumus securitas. sit ipse in sæculum sæculi laudatus. Amen.

Non abs re nunc futurum est, carissimæ, vobis ostendere, quæ ad scopum, & quo fine, tā magnas hoc in mundo nobis Dominus gratias largiatur. Quod tametsi ex effectibus illarum (si quidem animū aduerteritis) colligere & discere potueritis, nihilominus ipsum hinc vobis repetere cupio, ne qua vestrum fortasse, solum ad animas illas oblectandas & recreandas, eas dari existimet, quod certe insignis quidam error foret: neque enim hic Maiestas illius maiorem nobis, potest gratiam facere, quam talem nobis vitam dare, quæ vitæ quam filius illius dilectissimus in terra duxit, simillima sit & imitatrix. Vnde ipsa mihi certissimè persuasit, hæc gratias non aliam ob causam dari, quam ad imbecillitatem nostrā corroborandam, vt sic pro amore & causā eius pati discamus. Semper namque obseruare fuit, eos, qui Christo Domino viciniore & propiores fuere, plus alijs laboribus & aduersis lancinatos & diuexatos fuisse. Consideremus, quid passa sit gloriosa eius mater, & gloriosi Apostoli. Quomodo tam ingētes labores & certamina paulum ferre potuisse creditis? Ex ipso sanè discamus licebit, quosnam veræ visiones post se effectus relinquant, nec non contemplatio, quando à Deo procedit; non verò dum ab imaginatione nostrā vel diaboli illusionem procusa est. An forsitan ipse his contentus delituit, aut se subduxit, quod delicijs hæc cælestibus frueretur, nec in rem vllam externam animū intenderet? Verum iam tum videtis, illum (quantum quidem

* His verbis aperit S. M. doctrina sua veritatem & sinceritatem circa certitudinem gratia ostendit. cum de animabus tam profectu, itaque à Deo per fauces presentis, quaque eius presentia modo tam speciali fruuntur (vix sunt quæ ad hunc gradum & mansionem peruenere) dicas, eas certas & securas non esse, quod nulla peccata mortalia, quæ ignorant, habeant, & hunc timorem & suspicionem eas cruciatur.

Psalm. 138.

Cur tales gratias in hoc mundo Dominus suis conferat.

Amici Dei aduersis pressi fuere.

S. Pauli labores & generositas.

intelligere possumus) ne vnā quidem à labore & molestia vacuam diem habuisse; imo nec noctem, cum suis noctu laborare manibus eum oportebat, vt sibi victum compararet. Quam iucundum mihi est, S. Petrum videre, è carcere fugientem, dum Dominum Iesum habere obuium, sibi dicente m, Romam se abire vt denuo crucifigeretur! Nunquam vero illud recolimus officium, quin, cum ad illum locum ventum fuerit, singulare intra memetipsam solatium sentiam, recogitans quales deinde S. Petrus, post illam Domini gratiam acceptam, manserit, nam et inde statim ad mortem quaerendam abiit. & sane, non parua Dei misericordia fuit, inuenire qui hanc ei inferret.

Quam, ô carissimæ, quietis & otij sui obliuisci debet anima illa, quam tam particulariter Dominus ipse inhabitat! quam parum labore & sollicita esse de honoribus, quam denique procul abesse, vt aliquo in numero haberi & reputari velit! si enim ipsa frequenter & assidue (vt par reuera est) cum ipso agat, sui ipsius quam maximè indubiè obliuiscetur. Hinc nihil aliud ipsa spectat, aut cogitat, quam quomodo Dominus huic placeat, aut in quo, vel quo pacto amorem quo ipsum protequitur, demonstrat. Ad hoc, carissimæ, dirigitur omnis oratio, ad hoc erit & spirituale hoc matrimonium, vt ex hoc identidem opera & operas nascantur: hoc quoque verum signum & indicium est, esse rem & gratiam quæ à Deo descenderit, Parum namque mihi prodest, intra cellam me recolligere, solitudinem sedulo colere, in eaque varios cum Deo actus exercere, mirabilia quædam ad eius honorem & obsequium facere proponendo & promittendo; si inde digressa, oblata iam occasione, longè secus ac proposui agam. Male dixi, cum parum id profuturum dixi, cum omne quo cum Deo sumus tempus plurimum proficit: hæc proposita quæ fecimus, licet in ipsis postea complendis debiles & fragiles simus, dabit interdum Maiestas eius, vt ad impleamur & forsitan etiam nobis inuitis & refragantibus, vt sæpè fit, videns nimirum animam aliquam valde meticulosam, magnam illi, etiam inuita molestiam & laborem immittit, sed inde eam non nisi cum lucro & fructu educit; quod cum anima postea intelligit, sensim metus hic minuitur, quod ipsa se iam ad laborem subeundum offerat. Cum ergo diximus hoc prodesse, dicere volui, paruum id lucrū esse comparatione alterius multò maioris, quod tum sequitur, cum actibus illis inuentis & verbis opera respondent & conformia sunt; & eam quæ simul & semel omnia præstare non poterit, facere posse paulatim, voluntatemque suam, si quidem ex oratione lucrū sibi prouenire velit, mortificare: etenim intra angulos hoscæ & parietes variæ ad eam exercendam occasiones non deerunt. Ecce multo plurius quam ipsa vobis queam exprimeret.

Anima huius mansuetis, non debet otium sectari.

Ex operibus colligitur gratiam à Deo venire.

Opera

N. VI

166

vestra id interest, in crucifixum Christum oculos defigite, & quidquid de mū faciatis, parum vobis videbitur. Si per opera & tormenta tam terribilia suum nobis Maiestas illius amorem parefecit, quomodo ergo vos solis verbis ei placere & satisfacere vultis? Nostis, quid sit nos vere spirituales esse? Dei nos seruos & mancipia facere, quos ipse (suo vtrique signo & stigmatē, cruce inquam signatos) in totius mundi seruos (qualis ipse fuit) diuendere possit; cum verò nostram ei libertatem tradiderimus, nullam nobis in hoc iniuriam, nec paruam gratiam prestabit. Quod nisi animæ facere proponant, parum proficient: nam totius huius fabricæ fundamentū (vti dictum est) est humilitas: & si hæc valde vera & sincera hic non fuerit, non permittet Dominus vt multum in sublime assurgat, ne forte tota postea collabatur, & hoc in bonum vestrum cederet. Itaque vt bono hæc fundamento nitatur, date operam, carissimæ, & studete vt omnium minimæ sitis, earumque mancipium identidem inquirendo, quomodo & qua via illis gratificari & obsequium prestare possitis; cum, quidquid quo ad hoc facturæ sitis, magis in vestri bonum quam ipsarum celsurum sit, tam solida collocantes saxa, nullum vt castello futurum sit à lapsu periculum.

*In quo vera
consistat
spirituali-
tas.*

Vnde iterum dico, hic requiri in primis, vt fundamentum vestrum non in sola vocalium precum recitatione, aut etiam contemplatione ponatis: nisi enim solidas virtutes comparare, easque assiduo exercere satagatis, semper manebitis pusillæ vt nanæ. Atque vtinam solum non cresceretis? & paræ maneretis! at iã tū nostis, eū qui non crescit, decretere: nam fieri non posse puto, vt amor in eodem gradu & esse maneat.

*Humilitas
fabrica spi-
ritualis est
fundamen-
tum.*

Videbor fortasse vobis, de primū incipientibus ac tironibus loqui; nam illos dicetis postea non nihil interquiescere posse. Verū iam antè vobis dixi, quietem, qua animæ illæ introrsum gaudent, idè illis danti, vt illam exteriùs minorem habeant. Quorsum, quæso illas inspirationes, vel (vt melius dicam) aspirationes; quorsum illos nuntios, quos à centro suo interiori ad populum qui in superiori castelli parte est, & ad mansiones quæ sunt extra eam in qua ipsa agit anima mittit, spectare putatis? An vt se ad dormiendum & somnolentiam hæ componant? Minimè gentium. Inde enim grauius ipsis bellum mouet, ne videlicet potentia & sensus orientur, & quidquid corporis huius est, intorpescat, quam mouit tum cum vna cum ipsis patiebatur. Tunc quippe non intelligebat, quantum è laborum tolerantia boni commodiue sequeretur, qui fortasse media & adminicula fuere, per quæ Deus ipsam consue perduxit. Cum autem ab illo, quod penes se haberet, confortio, multo maiores ei vires accedant (si enim hic in terra, vt ait David, cum Sanctis Sancti erimus; minimè dubitandum est, quin, si

*Anima
quies qualis
sit.*

S.
Theresiae

Opera

IN XI
168

cum ipso qui fortis est, per tam veram atq; intimam spiritus cum spiritu-
nionem, vnum quid facta sit, fortitudo ei aliqua adhaesura sit, & sic cum
Sanctos ad patiendum & moriendum fortitudinem habuisse videri-
mus) certissimum est, de fortitudine illa, quae ei sic adhaesit, omnes
qui in castello sunt aliquo modo participare; quin & ipsum corpus, qui-
lo sapè se à robore illo, quod anima habet, postquam de vino cello humi-
nariae inquam sponsus ipsius eam introduxit, nec inde egredi parum,
bibit, vigoratum & corroboratum sentire videtur: adeo ut robur hoc
etiam in debile corpus redundet; cum nimirum ad modum, quo huius-
modi, qui in stomachum traiecit, tum capiti, tum & corpori vniuerso
robur suppeditare sentimus. Itaque quamdiu viuunt, summis in labo-
ribus & molestijs viuunt, esto enim exterius multum pariat, tamè multo
plura adhuc interius eam pati verisimile est, ac bellum quod ei mouetur,
acrius esse; esto omnia ei nihilum esse videantur. Hinc ortam hanc
dubiè habere intensae illae austeritates, quas plurimi Sanctorum scie-
re, ac praesertim gloriosa Maria Magdalena, quae vitam omnem priorum
tantis in delicijs traduxerat, nec non Zelus ille & fames honoris De-
i sui, quem habuit Pater noster Elias, nec non SS. Dominicus & Fran-
ciscus, in animabus ad Deum dilaudandum excitandis & conuocan-
dis Equidem dico vobis, illos certè non parum sustinere & pati debu-
isse, sui ipsorum planè oblitos. Hoc, vellem, carissimae, assequi & obtinere
elaboraremus, & desideraremus (non quidem ut gaudijs & quiete fru-
mur, sed robur hoc ad Domino seruiendum habeamus;) ad haec con-
tentioni serio incumbamus. Nec incedamus semita noua, & anre non cal-
cata, nam tempore opportunissimo nos perditum ibimus; Et sane noua
via foret, cogitare, nos haec Dei dona per aliam posse viam accipere,
quam per quam ipse Dominus & oēs sancti eius ambulauerunt. Id nobis
ne in mentem quidem veniat, carissimae, at mihi credite, Martha & Ma-
riam simul ire & coniungi debere, si modo Dominum hospitio acci-
pere, eumque semper apud se detinere, non verò eum malè tractare, et
quod comedat non apponendo, cupiant. Quomodo enim Maria, sem-
per ad pedes eius sedendo, quid ei apponere potuisset, si soror Martha
ipsam non adiuuisset? Porro cibus illius est, ut, quibuscumque peccati-
mus modis, animas, quo viam salutis ingrediantur, ipsumque perpetuo
dilaudent, permoueamus.

*Via laboris
& difficultatis
incedendum
si habere
Dominum
velimus.*

*Quis sit ei
benignus Domi-
ni.*

*Quomodo
Maria opti-
mam partem
elegisse dis-
citur.*

Duo verò hic mihi obijciatis. Primum, Dominum dixisse Mariam
optimam partem elegisse. Respondeo ad hoc Maria iam tum Martha par-
tem adimplerat, Dominoque seruiet, cum pedes eius lacrymis lauando, et
capillis capitis sui eos abstergendo. Et putatis, parum id mortificationis
fuisse, quod mulier tam illustris atque ipsa erat, sic per plateas (& forsitan sola &
inco-

incomitata; neq; enim æstus amoris qui ardebat, reflectere eâ sinebat, quomodo iter) rueret, & in domum ingrederetur, quâ numquam esset ingressa adhuc quod ipsa Pharisæi obloquia & calumnias, aliaque mortificationis genera æquo animo tulerit? Noui namq; videbatur, mulierc qualis ipsa erat, taliter in ciuitate & palâ vitâ mutare, & quidē (vri nomus) inter homines tam sceleratos, & satis ipsis esset, ad priorē vitam ei exprobrandam, videre, quod cū Christo Domino, quē tantopere ex-crabatur & abhorrebant, amicitia coleret, & vitam sanctam iâ instituere veller. Certum namq; est, eam statim vestes priores mutasse, & omnem mundum muliebrē deposuisse. Si enim & hoc tēpore homines, etiâ de ijs quæ ita nobiles & celebres non sunt, ita loquantur, quomodo tunc illos huic insultasse putandum est? Dico itaq; vobis, carissimæ, ideo meliorē partē ei obrigisse, quod in plurimis laboribus & mortificationibus fuerit: quæ tamen non fuisset alia, quàm quod Magistrum suum ita ex-olum passim omnibus videret, intolerabile sanē id ei tormentum fuerit oportet. Vt taceam plurima illa, quæ moriente Domino suo sustinuit. Equidem mihi persuadeo causam cur martyrio vitam non finierit, fuisse, quod antē, cum illum morientem vidit, martyrium dirum pertulerit, vti & reliquis quibus vixit annis, quod se ab illo absentem videret. quæ certē terribile ei tormentum fuerint oportet. Atque hinc facillē collige-re est illam non semper, secus pedes Domini sedendo, in contemplatio-nis delicijs fuisse.

Alterum, quod objeietis, erit, nō posse vos animas vllas ad Deum adducere, nec adducendū modum aut rationem habere; esse alioquin ad hoc paratissimas; sed, cum docere ac prædicare, sicut Apostoli fecerunt, nequeatis, nescire vos quo ipsas modo ad Deum adducatis. Iam aliquoties scripto ad obiectionem hanc respondi; & nescio an non etiam in hoc ipso tractatu. Sed, quoniam res est, quam vobis subinde per cogitationem transire credo, idque per ardentia quæ Domi-nus vobis dat desideria, iterum de hac ipsa tractare & loqui susti-nebo. Iam alio in loco vobis dixi, subinde eacodæmonem ingen-tia quædam in nobis desideria excitare, vt sic ijs quas præ manibus ha-bemus, ad Domino in rebus quæ faciles & possibiles sunt seruiendum, occasionibus manum non admoueamus, sed satis nos fecisse existime-mus, dum quædam quæ factu nobis impossibilia sunt, desiderauimus. Vt ergo taceam, quod per orationem permultum alios iuuare possitis, nolite vniuerso omnino mundo prodesse velle, sed ijs tantum, quibuscū-viuitis & assiduè tractatis: vnde fiet, vt opus vestrum maius & dignius futurum sit, quod plus his, quam reliquis, debeatis. An exiguum fa-cere vos lucrum putatis, dum humilitas & mortificatio vestra

tam ma-

*S. Maria
Magdalena
mortifica-
tiones &
martyria.*

*Diabolus
cur sape de-
sideria inij-
ciat alios
lucrificandi*

*Quomodo
Religiosa
animabus
prodesse
queant.*

S.
Theresia

Opera

IV M

166

tam magna est, & dum omnibus seruire paratæ estis, & tanta in illas oritate, & in Deum amore ferimini, vt ignis hic vester omnes accendat, & reliquarum virtutum vestrarum exercitio semper eas ad similes acquirendas excitetis? Sanè id non paruum, sed per magnum vobis erit lucrum, nec non acceptissimum Deo obsequium præstabitis: & dum id quod potestis opere exequimini, intelliget Maiestas eius, plura vos facturus, itaque tantum pro eo vobis mercedis persoluet, quantum si multas Deo animas lucrata essetis. Dicitis, hoc non esse illas conuertere, quod omnes sint bonæ. Quid hoc ad vos? Quo illæ meliores erunt, eo ipsarum laudes Domino erunt acceptiores, & oratio proximo vilior.

Conclusio
suis libri.

Denique, carissimæ, id in quo nunc finem facio, illud est, ne totres sine fundamento ædificemus: neque enim tam Dominus operum magnitudinem, quam amorem, ex quo illa præstantur, intuetur; cumque facimus id quod possumus, efficiet Maiestas eius, vt quotidie plura & plura præstare possimus; dummodo non statim delassetur, sed modico illo spatio quo vita hæc durat (quod forsitan breuius erit, quam existimemus) Domino tū interius, tum exteriùs id quod poterimus sacrificium offeramus; quia id Maiestas illius coniunget & vniet sacrificio illi quod ipse pro nobis in cruce Patri suo obtulit, vt eum id inde valorem accipiat, quem voluntas nostra promerita fuerit, quantumlibet opera exigua sint. Det Maiestas ipsius, carissimæ sorores ac filie, omnes inuicem aliquando ibi videamus, vbi eum in perpetuum laudemus; illi quoque gratiam concedat, ad vel aliquid faciendum eorum que vobis hic præscribo, idque per merita filij eius vnigeniti, qui vnà cum ipso vniuit & regnat in sæculorum secula. Amen. Dico enim vobis, in non mediocrem mei confusionem hanc scriptionem cedere, quapropter vos, per eundem Dominum rogo, vestris vt in orationibus miseræ huius peccatricis memoriam faciatis.

S. Matris
quæ militas.

TAmetsi cum Tractatū hunc scribere aggrederer, magnam illam, de qua inuisus ego contradictionē senserim: tamen, illo iam absoluto & ad finem perducto, singulari quoddam mentis gaudium sensi: Vnde quem ei scribendo impendi laborem, quam optimè impensum reputo, licet eum per exiguum & valde modicum fuisse censam. Porro considerans carissima, quam arctè strictèque reclusa sitis, & quam paucas vestri restaurandarum occasiones habeatis, & in aliquibus monasterijs vestris non eas esse labores ad domuum commoditates quas haberi par esset, solatio vobis & recreationi fore, patet in Castello hoc interiori recreationem & voluptatem capere, cum, etiam non petita Superioris facultate, in id ingredi, & quacumque libuerit, hora per ipsum exspicari possit. Porro quidem est, non posse vos vestro Marte & viribus, esto eas quam maxime ad

Deo videamini, in omnes & singulas mansiones ingredi, nisi ipse castelli Dominus vos il-
 lus introducat. Atque ideo vos moneo, vt, si aliquod in ingredienda impedimentum &
 obstaculum sentias, nullam contra violentiam adhibeatis: nam in tantum per hoc eū
 offenderetis, vt magnum vos exinde laborem subire oporteret ad ingrediendum. Humi-
 litatem mirā is diligit: & vos reputando tam viles, vt ne quidem in tertiam mansionem
 admitti digna sitis, facilius illius gratiam & benevolentiam promerebitis, vt vsque in
 quintam vos introducat; & in ea sic illi seruire poteritis, sapius eandem frequentando
 & adeundo, vt tandem in illam, quam ipse sibi reseruat, mansionem vos admittat; &
 qua non amplius exinde egrediamini, nisi vos Præpositus inde euocet, cuius vos voci ac vo-
 luntati equè auscultare magnus hic Dominus vult, ac sua. Vnde licet vos sapius, illa iu-
 uente, extra mansionem hanc esse contingat, semper tamen, atque ad eam redibitis, ia-
 nuam vobis apertam habebit. Vbi semel castello hoc frui assueti fueritis, in reliquis om-
 nibus rebus, quantumuis laboriosissimis, quietem inuenietis, certa cum spe denuo illuc re-
 deundi; & hanc tamen a vobis poterit tollere. Esi verò hic non nisi de septem Mansionibus
 egerimus, habet tamen vnaqueque illarum alias varias infernè, supernè, & ad latera;
 amanos quoque hortos, fontes, labyrinthos, aliag, plurima tam iucunda, vt vos ipsas in
 magni Dei, qui ad imaginem, & similitudinem suam vos fecit, laudibus annihilare op-
 taretis. Si in methodo, qua huius castelli vobis aliquam dare notitiam studeo, boni a-
 liquid inueniat, certissimo credite, ad Dominum pro vestro solatio & profectu dixisse,
 quod verò malum inuenietis, id à me dictum putate. Itaque per desiderium illud quod
 habeo, vt aliqua ex parte vobis occasio & adiumento ad huc Deo & Domino meo
 seruendum, esse possim, vos obsecro, vt, quotiescumque hac legetis, meo nomine Maiesta-
 tem eius maximopere laudetis, ab eoque Ecclesia ipsius incrementum, hæreticorum
 illum inuasionem, mihi verò peccatorum meorum remissionem, & è Purgatorio ereptio-
 nem liberationemque (ibi enim fortassis detinor, quando hæc vobis legenda proponen-
 tur, si quidem postquam viri crudeli ea examinerint & excusserint, non indigna qua
 legantur, censeantur) postuletis. Si quem verò in his errorem necabit, id eò factum pu-
 tate, quia rem melius non intelligo; nam in omnibus me submitto & subdo vs qua credit
 S. Ecclesia Catholica Romana, quia in illa vivo, & demum viuere ac mori velle me pro-
 testor ac promitto. Sit Dominus Deus noster semper laudatus ac benedictus: Amen, A-
 men.

Tractatus huius scribendo finis impostus in monasterio S. Iosephi Abulensi, anno
 salutis millesimo, quingentesimo, septuagesimo septimo, pridie S.
 Andree, ad maiorem Dei gloriam qui viuit & regnat
 in perpetuas æternitates.
 Amen.